

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Postanowienia wstępne

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia (zwane dalej OWU) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawieranych przez Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. (zwane dalej PTU S.A.) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej.
2. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć na uzgodnionych przez strony warunkach odmiennych od postanowień niniejszych OWU. Wszelkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od OWU, a także zmiany zawartej umowy ubezpieczenia muszą być sporządzone w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 2

Definicje

Użyte w niniejszych OWU terminy mają następujące znaczenie:

- 1) **akt terroru** — nielegalne działania i akcje organizowane z pobudek ideologicznych, religijnych, politycznych lub społecznych, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko osobom, obiektom lub społeczeństwu, mające na celu wywarcie wpływu na rząd, wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego przy użyciu przemocy bądź groźby użycia przemocy.
- 2) **czynności życia prywatnego** – czynności dnia codziennego podejmowane przez ubezpieczającego będącego osobą fizyczną, nie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- 3) **czysta strata finansowa** — strata majątkowa nie będąca konsekwencją szkody na osobie ani szkody w mieniu,
- 4) **franszyza redukcyjna** — procentowo lub kwotowo określona wartość pomniejszająca każde odszkodowanie za szkodę w mieniu,
- 5) **osoby bliskie** — małżonkowie, osoby pozostające w konkubinacie, rodzeństwo, wstępni, zstępni, teściowie, zięciowie, synowie, przysposobieni i przysposabiający,
- 6) **osoby objęte ubezpieczeniem** – ubezpieczający, ubezpieczony (w umowie ubezpieczenia na cudzy rachunek) oraz pracownicy i pełnomocnicy ubezpieczającego,
- 7) **podwykonawca** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, której ubezpieczający powierzył wykonanie określonych czynności, prac lub usług,
- 8) **poszkodowany** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, względem której ubezpieczający ponosi odpowiedzialność cywilną za wyrządzoną szkodę,

- 9) **pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę; za pracownika uważa się również osobę fizyczną wykonującą usługi bądź czynności na podstawie umowy cywilno – prawnej, z tytułu której ubezpieczający opłaca składkę na ubezpieczenie społeczne,
- 10) **produkt** – rzecz ruchoma, choćby została połączona z inną rzeczą powstała w wyniku procesu produkcyjnego, wprowadzona do obrotu; w rozumieniu niniejszych OWU za produkt uważa się również pracę lub usługę po jej wykonaniu i przekazaniu odbiorcy,
- 11) **szkoda na osobie** — uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć,
- 12) **szkoda w mieniu** — uszkodzenie, zniszczenie lub utrata rzeczy,
- 13) **ubezpieczający** – podmiot zawierający umowę ubezpieczenia i zobowiązany do zapłaty składki,
- 14) **ubezpieczony** – podmiot, na rachunek którego ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia i którego odpowiedzialność cywilna jest objęta ubezpieczeniem,
- 15) **wartości pieniężne** — krajowe i zagraniczne znaki pieniężne, чеки, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne i perły, platyna i pozostałe metale z grupy platynowców,
- 16) **wprowadzenie produktu do obrotu** – dostarczenie lub udostępnienie produktu po raz pierwszy na terytorium Unii Europejskiej,
- 17) **wypadek ubezpieczeniowy** – zdarzenie powodujące szkodę na osobie lub w mieniu, która wystąpiła w okresie ubezpieczenia.

II. PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 3

Przedmiot ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego za szkody na osobie lub w mieniu, wyrządzone poszkodowanemu wskutek czynu niedozwolonego lub wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, w związku z prowadzeniem działalności lub posiadaniem i użytkowaniem mienia określonego w umowie ubezpieczenia.
2. Zakres ubezpieczenia obejmuje szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa osób objętych ubezpieczeniem.
3. W ramach udzielanej ochrony ubezpieczeniowej PTU S.A. odpowiada za straty rzeczywiste oraz utracone korzyści, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzone.
4. Ubezpieczenie obejmuje szkody wyrządzone przez pracowników i pełnomocników ubezpieczającego w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych lub czynności objętych zakresem umocowania.
5. Zakres ryzyk objętych ubezpieczeniem zależy od ustalonego przez strony wariantu ubezpieczenia:
  - 1) wariant Nr 1 – obejmuje ryzyko odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności lub posiadania mienia,
  - 2) wariant Nr 2 – obejmuje ryzyko odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności lub posiadania mienia, a ponadto ryzyko odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone wskutek wprowadzenia produktu do obrotu.
6. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody, które miały miejsce na terytorium krajów Unii Europejskiej.

7. Przyjmuje się, iż wszystkie szkody wynikające z tego samego zdarzenia powstały w momencie wystąpienia pierwszej szkody i traktuje się jako jedną szkodę.
8. Poza wypłatą należnego odszkodowania, w granicach sumy gwarancyjnej ustalonej w umowie, PTU S.A. pokrywa także:
  - 1) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z PTU S.A. dla ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody,
  - 2) niezbędne koszty obrony sądowej w procesie prowadzonym na polecenie lub za zgodą PTU S.A.
9. Ochrona ubezpieczeniowa ustanowiona na podstawie niniejszych OWU nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej:
  - 1) objętej systemem ubezpieczeń obojętnych,
  - 2) nie związanej bezpośrednio z wykonywaną działalnością,
  - 3) z tytułu posiadania lub użytkowania pojazdów mechanicznych i szynowych, statków i innych urządzeń pływających, samolotów i innych urządzeń latających,
  - 4) przewoźnika lub spedytora,
  - 5) z tytułu prowadzenia działalności polegającej na ochronie osób lub mienia.

§ 4

Ryzyka wyłączone z zakresu ubezpieczenia

1. PTU S.A. nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie przez osoby objęte ubezpieczeniem,
  - 2) wyrządzone przez ubezpieczającego osobom bliskim, współnikom, osobom bliskim współników, bądź osobom objętym ubezpieczeniem,
  - 3) wyrządzone przez osoby objęte ubezpieczeniem w stanie po użyciu alkoholu - w rozumieniu art. 46 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub będące pod wpływem narkotyków, leków psychotropowych, środków odurzających lub środków zastępczych - w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
  - 4) związane z naruszeniem dóbr osobistych, praw własności intelektualnej, praw autorskich, patentów, znaków towarowych,
  - 5) polegające na zapłacie jakichkolwiek kar pieniężnych, grzywnien sądowych lub administracyjnych, zadatków, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków lub opłat manipulacyjnych lub jakichkolwiek innych zobowiązań o charakterze publicznoprawnym,
  - 6) powstałe wskutek wykonywania działalności, do której prowadzenia ubezpieczający nie posiadał wymaganych uprawnień, zezwoleń lub kwalifikacji,
  - 7) wynikające z przeniesienia chorób zakaźnych, za wyjątkiem zatruc pokarmowych,
  - 8) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego,
  - 9) spowodowane działaniem energii jądrowej, promieniowaniem jonizującym, laserowym, maserowym, skażeniem radioaktywnym lub działaniem pola magnetycznego lub elektromagnetycznego,
  - 10) powstałe w związku z niedostarczeniem energii lub dostarczeniem energii o niewłaściwych parametrach,
  - 11) powstałe wskutek działań wojennych, stanu wyjątkowego, strajków, lokautu lub aktów terroru,
  - 12) powstałe w związku ze zniszczeniem dokumentów, planów, zbiorów i kolekcji, dzieł sztuki lub środków pieniężnych,
  - 13) wyrządzone przez powolne działanie temperatury, gazów, pary, wód odpływowych, wilgoci, pyłu, sadzy, dymu,

- wstrząsów, hałasu, tworzenie się grzyba, zapadnięcie się terenu lub obsunięcie się ziemi,
- 14) wyrządzone przez azbest, formaldehyd, materiały promieniotwórcze lub produkty krwiopochodne,
  - 15) powstałe w związku z używaniem wyrobów tytoniowych lub alkoholowych,
  - 16) związane ze składowaniem, wytwarzaniem, przetwarzaniem, obróbką, wykorzystaniem, handlem lub transportem materiałów wybuchowych, pirotechnicznych lub amunicji,
  - 17) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie przepisów prawa górniczego lub geologicznego,
  - 18) powstałe wskutek uchybień w wykonywaniu czynności zawodowych przez osoby objęte ubezpieczeniem,
  - 19) związane z wystąpieniem choroby zawodowej u pracownika ubezpieczającego,
  - 20) wynikające z umownego rozszerzenia odpowiedzialności ponad odpowiedzialność uregulowaną przepisami prawa,
  - 21) spowodowane przez zwierzynę łowną lub leśną.
2. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za produkt PTU S.A. nie odpowiada za szkody:
- 1) wyrządzone przez produkt, którego wadliwość była znana w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia,
  - 2) wyrządzone przez produkt w trakcie procesu jego produkcji, testowania lub przez produkty niegotowe,
  - 3) spowodowane przez produkty prototypowe,
  - 4) wynikające z wady prawnej produktu,
  - 5) wynikające z nieterminowego dostarczenia produktu,
  - 6) spowodowane wadą produktu, na której wykrycie w chwili wprowadzenia go do obrotu nie pozwalał poziom

nauki lub techniki,

- 7) wynikłe z wprowadzającej w błąd reklamy, jak również z braku wadliwości lub nieprecyzyjności etykiet albo instrukcji użytkowania, stosowania lub składowania produktu,
- 8) wyrządzone przez produkt przeznaczony do użytku w lotnictwie, statkach kosmicznych lub w przemyśle motoryzacyjnym,
- 9) wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu przed zawarciem umowy ubezpieczenia,
- 10) spowodowane odstępstwem od norm dopuszczających gotowy produkt do użytkowania,
- 11) powstałe wskutek użycia produktu, dla którego ustalony okres użytkowania już upłynął albo powstałe w wyniku nieprawidłowego używania lub obchodzenia się z produktem,
- 12) wyrządzone przez produkt zawierający krew, osocze lub substancje krwiopochodne,
- 13) spowodowane przez środki antykoncepcyjne lub kosmetyki,
- 14) powstałe w samym produkcie.

§ 5

Ryzyka dodatkowe, możliwe do objęcia ubezpieczeniem

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, PTU S.A. nie odpowiada za szkody:
  - 1) powstałe poza terytorium Unii Europejskiej,
  - 2) w nieruchomościach lub rzeczach ruchomych, z których ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu lub innej umowy cywilnoprawnej,
  - 3) będące następstwem wypadków przy pracy pracowników ubezpieczającego,
  - 4) wyrządzone w środkach transportu podczas prac ładunkowych,

- 5) wyrządzone w środowisku naturalnym lub wynikłe z zanieczyszczenia środowiska,
  - 6) powstałe w związku z organizowaniem imprez masowych,
  - 7) wyrządzone przez podwykonawców ubezpieczającego,
  - 8) wyrządzone w mieniu przyjętym w celu wykonania usługi,
  - 9) poniesione przez podmioty objęte ochroną na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia,
  - 10) wyrządzone w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy przechowania mienia,
  - 11) wyrządzone w związku z prowadzeniem robót budowlanych,
  - 12) wyrządzone przez ubezpieczającego sprawującego funkcję zarządcy drogi,
  - 13) wyrządzone przez wspólnotę mieszkaniową w związku z posiadaniem i użytkowaniem części wspólnej nieruchomości,
  - 14) powstałe na skutek połączenia produktu wadliwego z innym produktem,
  - 15) związane z usunięciem produktu wadliwego i zastąpieniem go produktem wolnym od wad,
  - 16) będące czystymi stratami finansowymi,
  - 17) wyrządzone przez leki lub surowce farmaceutyczne.
2. Na podstawie wniosku ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki, ryzyka o jakich mowa w ust. 1, mogą być objęte zakresem ubezpieczenia.

III. UMOWA UBEZPIECZENIA

§ 6

Zawarcie, zmiany i rozwiązanie umowy

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na piśmie wniosek ubezpieczającego, który

stanowi jej integralną część.

2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy, oznaczony w umowie ubezpieczenia.
3. Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą doręczenia ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia.
4. Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, odpowiedzialność PTU S.A. rozpoczyna się od dnia oznaczonego w polisie lub innym dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia i zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
5. Jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłaceniu składki za okres, w jakim PTU S.A. udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
6. Umowa ubezpieczenia zawarta na czas określony może być wypowiedziana przez PTU S.A. ze skutkiem natychmiastowym w przypadkach wskazanych w ustawie, a także w razie:
  - 1) popełnienia przez ubezpieczającego przestępstwa, pozostającego w związku z zawarciem lub wykonywaniem umowy ubezpieczenia,
  - 2) utraty przez ubezpieczającego uprawnień do wykonywania działalności objętej ubezpieczeniem, wykreślenia z ewidencji lub rejestru działalności gospodarczej lub istotnej zmiany przedmiotu działalności ubezpieczającego w czasie trwania umowy ubezpieczenia,
  - 3) niewyrażenia przez ubezpieczającego zgody na dokonanie lustracji w miejscu ubezpieczenia lub utrudniania do-

konania tej lustracji, jeżeli PTU S.A. uzależniło zawarcie umowy ubezpieczenia od wyrażenia zgody na dokonanie lustracji,

- 4) zajścia okoliczności, dla których umowa ubezpieczenia przewiduje taki skutek.
7. Umowa ubezpieczenia rozwiązuje się:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta,
  - 2) w razie jej wypowiedzenia w trybie określonym w § 9 ust. 8 OWU,
  - 3) z chwilą wyczerpania sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowań o łącznej wysokości równej sumie gwarancyjnej,
  - 4) z chwilą wypowiedzenia zgodnie z ust. 6,
  - 5) z chwilą ustania odpowiedzialności PTU S.A.

§ 7

Umowa ubezpieczenia na cudzy rachunek

1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek.
2. Jeżeli strony nie postanowiły inaczej, osoba, na której rachunek została zawarta umowa ubezpieczenia (ubezpieczony), powinna być określona w umowie ubezpieczenia.
3. Na pisemne żądanie ubezpieczonego, PTU S.A. w terminie 14 dni od daty otrzymania żądania udzieli mu informacji o postanowieniach umowy ubezpieczenia zawartej na jego rachunek oraz postanowieniach OWU w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.

IV. SUMA GWARANCYJNA

§ 8

Ustalenie i zmiany sumy gwarancyjnej

1. Na wniosek ubezpieczającego w umowie ubezpieczenia ustala się sumę gwarancyjną, stanowiącą górną granicę odpowiedzialności PTU S.A. za wszystkie szkody objęte zakresem ubezpieczenia.
2. W umowie ubezpieczenia można określić podlimit sumy gwarancyjnej na jeden wypadek ubezpieczeniowy.
3. W granicach sumy gwarancyjnej, PTU S.A. może wprowadzić podlimit sumy gwarancyjnej na określone ryzyko dodatkowe objęte ubezpieczeniem, który stanowi górną granicę odpowiedzialności PTU S.A. za to ryzyko.
4. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 5, suma gwarancyjna jest pomniejszana o kwotę wypłaconego odszkodowania, przy czym wypłata odszkodowania za szkodę z tytułu ryzyka dodatkowego pomniejsza także podlimit sumy gwarancyjnej na to ryzyko.
5. Na wniosek ubezpieczającego i po opłaceniu dodatkowej składki suma gwarancyjna lub jej podlimit na ryzyko dodatkowe mogą zostać za zgodą PTU S.A. uzupełnione do pierwotnej wysokości lub podwyższone. Uzupełniona lub podwyższona suma gwarancyjna lub jej podlimit stanowi górną granicę odpowiedzialności PTU S.A. od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki.

V. SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 9

Zapłata, zmiana i zwrot składki

1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PTU S.A.

2. Wysokość składki określa się w umowie ubezpieczenia, na podstawie taryfy skladek obowiązującej w dniu zawarcia lub zmiany umowy ubezpieczenia, z uwzględnieniem indywidualnej oceny ryzyka.
3. Termin zapłaty składki określa się w umowie ubezpieczenia.
4. Składka może być rozłożona na raty. Wysokość oraz terminy zapłaty pierwszej i kolejnych rat określa się w umowie ubezpieczenia.
5. Jeżeli PTU S.A. ponosi odpowiedzialność przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, PTU S.A. może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia, umowa wygasa z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.
6. W razie opłacania składki w ratach, niezaplacenie w terminie kolejnej raty składki spowoduje ustanie odpowiedzialności PTU S.A. po upływie 7 dni od daty otrzymania przez ubezpieczającego pisemnego wezwania do zapłaty raty składki i braku zapłaty w tym terminie.
7. Jeżeli zapłata dokonywana jest przelewem bankowym lub przekazem pocztowym, za zapłatę uważa się chwilę złożenia zlecenia zapłaty na rachunek PTU S.A. w banku lub w urzędzie pocztowym pod warunkiem, że na rachunku ubezpieczającego znajdowały się wystarczające środki finansowe. W przeciwnym razie, za datę zapłaty uważa się dzień uznania rachunku PTU S.A. pełną kwotą wymaganej składki lub jej raty.
8. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron umowy ubezpieczenia może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżą-

cego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona umowy ubezpieczenia może w terminie 14 dni od daty otrzymania żądania wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

9. W przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej. PTU S.A. dokonuje zwrotu składki na pisemny wniosek ubezpieczającego.

§ 10

Wysokość składki

Wysokość składki ubezpieczeniowej jest zależna od:

- 1) rodzaju prowadzonej przez ubezpieczającego działalności i posiadanego mienia,
- 2) zakresu ubezpieczenia,
- 3) wysokości sumy gwarancyjnej,
- 4) wysokości obrotów,
- 5) okresu ubezpieczenia,
- 6) wysokości franszyzy redukcyjnej,
- 7) indywidualnej oceny ryzyka.

VI. PRAWA I OBOWIĄZKI STRON UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 11

Obowiązki umowne PTU S.A.

1. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę PTU S.A. doręcza ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść ubezpieczającego od treści złożonej przez niego oferty, PTU S.A. obowiązane jest zwrócić ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczaniu tego dokumentu, wyznaczając mu 7 dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść

- ubezpieczającego nie są skuteczne, a umowa ubezpieczenia jest zawarta zgodnie z warunkami oferty.
2. W przypadku braku sprzeciwu ze strony ubezpieczającego umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.
  3. PTU S.A. jest obowiązane przedstawić ubezpieczającemu różnicę pomiędzy treścią umowy a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
  4. W razie niedopełnienia obowiązku wynikającego z ust. 3, PTU S.A. nie może powołać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego.
  5. Postanowień ust. 1 i 2 nie stosuje się do umów zawieranych w drodze negocjacji.
  6. PTU S.A. nie może przeciwko uprawnionemu do odszkodowania podnieść zarzutu naruszenia obowiązków umowy lub OWU przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nastąpiło ono po zajściu wypadku ubezpieczeniowego.
  3. PTU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1 lub ust. 2 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w ust. 1 lub ust. 2.
  4. Ubezpieczający jest obowiązany bez wezwania poinformować PTU S.A. o zawarciu z innym ubezpieczycielem umowy ubezpieczenia dotyczącej tego samego przedmiotu w tym samym czasie i od tego samego ryzyka.
  5. Ubezpieczający ma obowiązek niezwłocznie powiadomić PTU S.A. o wypadku.
  6. W razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
  7. W razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
  8. PTU S.A. obowiązane jest, w granicach sumy gwarancyjnej, zwrócić ubezpieczającemu koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 6, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
  9. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 1, 2, 4, 5 i 7 spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
  10. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, niewymienione w ust. 9 postanowienia dotyczące ubezpieczającego stosuje się odpowiednio do ubezpieczonego.

§ 12

Obowiązki umowne (powinności) ubezpieczającego

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości PTU S.A. wszystkie znane sobie okoliczności, o które PTU S.A. zapytywało w formularzu oferty (wniosku) albo w innych pismach przed zawarciem umowy. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PTU S.A. umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
2. W czasie trwania umowy ubezpieczający jest obowiązany pisemnie zawiadamiać

11. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 6, PTU S.A. jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
  12. PTU S.A. może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa naruszył obowiązki określone w ust. 4, 5 i 7, co przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
  13. Ubezpieczony jest obowiązany do pisemnego niezwłocznego poinformowania PTU S.A. o zmianie adresu do korespondencji.
  14. W przypadku niewykonania obowiązku, wynikającego z ust. 13, wszelkie pisemne zawiadomienia, przesyłane przez PTU S.A. na ostatni adres, wywierają skutki prawne od chwili, w której doszłyby do niego, gdyby nie zmienił adresu.
- 4) stosowania się do zaleceń PTU S.A.,
  - 5) udzielenia PTU S.A. pełnomocnictw niezbędnych do prowadzenia spraw odszkodowawczych, w tym pełnomocnictwa procesowego, jeżeli poszkodowany wystąpił przeciwko ubezpieczającemu na drogę sądową.
2. Jeżeli za powstanie szkody odpowiedzialną są osoby trzecie, ubezpieczający jest obowiązany do podania PTU S.A. wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób.
  3. Jeżeli przeciwko ubezpieczającemu wszczęto postępowanie karne albo jeżeli poszkodowany wystąpił na drogę sądową, ubezpieczający obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić pisemnie o tym PTU S.A., chociażby zgłosił już PTU S.A. fakt zaistnienia szkody.
  4. Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć do PTU S.A. postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego, wszczętego w sprawie zgłoszonej szkody, bądź odpis wyroku sądowego, w terminie umożliwiającym PTU S.A. zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania (np. skutecznego wniesienia środka odwoławczego).

§ 13

Obowiązki ubezpieczającego po zajściu wypadku

1. W razie zajścia wypadku mogącego rodzic odpowiedzialność PTU S.A. za powstałą szkodę, ubezpieczający obowiązany jest do:
  - 1) niezwłocznego powiadomienia straży pożarnej, policji lub innych służb, jeżeli okoliczności lub rodzaj szkody wymagają obecności tych służb w miejscu jej powstania,
  - 2) niezwłocznego pisemnego zawiadomienia o wypadku najbliższej jednostki terenowej PTU S.A., z podaniem przyczyny, przedmiotu i zakresu szkody, okoliczności powstania oraz szacunkowej jej wartości,
  - 3) udzielenia przedstawicielom PTU S.A. wszelkich wyjaśnień, a także przekazania dowodów niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania i rozmiarów szkody,
2. Jeżeli za powstanie szkody odpowiedzialną są osoby trzecie, ubezpieczający jest obowiązany do podania PTU S.A. wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób.
3. Jeżeli przeciwko ubezpieczającemu wszczęto postępowanie karne albo jeżeli poszkodowany wystąpił na drogę sądową, ubezpieczający obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić pisemnie o tym PTU S.A., chociażby zgłosił już PTU S.A. fakt zaistnienia szkody.
4. Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć do PTU S.A. postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego, wszczętego w sprawie zgłoszonej szkody, bądź odpis wyroku sądowego, w terminie umożliwiającym PTU S.A. zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania (np. skutecznego wniesienia środka odwoławczego).
5. Ubezpieczający nie może bez uprzedniej pisemnej zgody PTU S.A. uznać ani zaspokoić roszczenia poszkodowanego. Nieodtrzymanie tego obowiązku może być podstawą odmowy wypłaty odszkodowania lub zmniejszenia jego wysokości.
6. Jeżeli wypadek ubezpieczeniowy, w wyniku którego powstała szkoda, jest objęty ochroną innego ubezpieczyciela, ubezpieczający jest obowiązany do niezwłocznego pisemnego poinformowania tego ubezpieczyciela o powstaniu szkody (z potwierdzeniem przyjęcia tej wiadomości) oraz do zawiadomienia PTU S.A. o przekazaniu takiej informacji przez dostarczenie kopii pisma.

VII. USTALENIE SZKODY I ODSZKODOWANIA

§ 14

Postępowanie wyjaśniające

1. Pisemne zawiadomienie o szkodzie ubezpieczający, poszkodowany lub uprawniony z umowy ubezpieczenia składa w najbliższej jednostce terenowej PTU S.A.
2. Do zgłoszenia szkody ubezpieczający obowiązany jest dołączyć następujące dokumenty:
  - 1) wypełniony formularz zgłoszenia szkody na druku obowiązującym w PTU S.A.,
  - 2) stanowisko wraz z uzasadnieniem, co do swej odpowiedzialności za powstałą szkodę, z zastrzeżeniem, iż to stanowisko nie jest wiążące dla PTU S.A.,
  - 3) pisemne roszczenie poszkodowanego, o ile zostało złożone,
  - 4) opis okoliczności wypadku oraz stwierdzonych szkód, zeznania świadków (w formie pisemnych oświadczeń) wraz z listą świadków i ich danymi kontaktowymi,
  - 5) w przypadku szkody na osobie – dokumentację lekarską z przebiegu leczenia lub rehabilitacji, a także koszty leczenia lub rehabilitacji, o ile ubezpieczający jest w ich posiadaniu,
  - 6) w przypadku szkody w mieniu – kosztorys lub faktury napraw albo zakupu uszkodzonego lub zniszczonego mienia, o ile ubezpieczający jest w ich posiadaniu.
3. Po otrzymaniu zawiadomienia o szkodzie, PTU S.A. w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia informuje o tym ubezpieczającego (jeżeli nie jest on osobą występującą z zawiadomieniem) oraz przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia jej stanu faktycznego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także pisemnie lub drogą

elektroniczną informuje ubezpieczającego, poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania, z zastrzeżeniem postanowień ust. 4.

4. W przypadku uzyskania przez PTU S.A. nowych informacji, mających związek z ustaleniem zasadności zgłaszanych roszczeń lub wysokością odszkodowania, PTU S.A. pisemnie lub drogą elektroniczną, poinformuje ubezpieczającego, poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dodatkowe dokumenty są niezbędne do ustalenia odszkodowania.
5. PTU S.A. ustala wysokość należnego odszkodowania według zasad odpowiedzialności cywilnej ubezpieczającego, z uwzględnieniem postanowień niniejszych OWU, a także klauzul dodatkowych wprowadzonych do umowy ubezpieczenia.

§ 15

Wypłata odszkodowania

1. PTU S.A. wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku postępowania wyjaśniającego przebieg zdarzenia oraz zasadność roszczeń, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. PTU S.A. jest obowiązane spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.
3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PTU S.A. albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe.
4. Bezporną część świadczenia PTU S.A. jest obowiązane spełnić w terminie przewidzianym

nym w ust. 2.

5. Suma pieniężna wypłacona z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody.
6. Z należnego odszkodowania nie potrąca się fransyzy, ani udziału własnego, chyba że strony umówiły się inaczej.

§ 16

Dochodzenie roszczeń

1. Jeżeli ubezpieczający, poszkodowany lub uprawniony z umowy ubezpieczenia nie zgadza się ze stanowiskiem PTU S.A. wyrażonym przez Oddział w kwestii przyznania lub odmowy odszkodowania, może za jego pośrednictwem skierować wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy przez właściwą jednostkę organizacyjną Centrali PTU S.A., która zajmuje pisemne stanowisko w sprawie w terminie 30 dni od daty otrzymania wniosku.
2. Ubezpieczającemu, poszkodowanemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń przed sądem, niezależnie od żądania ponownego rozpatrzenia sprawy.
3. Powództwo o roszczenia z umowy ubezpieczenia może być wytoczone albo według przepisów o właściwości ogólnej, albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
4. PTU S.A. ma obowiązek udostępnić osobom określonym w ust. 3 informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia swej odpowiedzialności lub wysokości świadczeń. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PTU S.A. udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PTU S.A. Za sporządzenie kserokopii

jest pobierana opłata, zgodnie z cennikiem obowiązującym w PTU S.A.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 17

Regres ubezpieczeniowy

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez PTU S.A., roszczenia ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PTU S.A. do wysokości zapłaconego odszkodowania.
2. Jeżeli PTU S.A. pokryło tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem PTU S.A.
3. Nie przechodzą na PTU S.A. roszczenia ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.

§ 18

Inne postanowienia, rozpatrywanie skarg i wniosków

1. PTU S.A. zastrzega sobie prawo wglądu do ksiąg i dokumentów ubezpieczającego związanych z realizacją umowy ubezpieczenia oraz sporządzania z nich kopii, a także prawo dokonania lustracji miejsca prowadzenia działalności, w terminie uzgodnionym z ubezpieczającym.
2. Wszelkie skargi, wnioski i zażalenia zgłaszane przez ubezpieczającego, poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, rozpatrywane są przez Dyrektora Oddziału PTU S.A. w terminie 14 dni od dnia otrzymania skargi, wniosku lub zażalenia.
3. Jeżeli ubezpieczający, poszkodowany lub uprawniony z umowy ubezpieczenia nie

zgadza się ze stanowiskiem zajęтым przez Dyrektora, może za jego pośrednictwem skierować wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez właściwą jednostkę organizacyjną Centrali PTU S.A.

4. Właściwa jednostka organizacyjna Centrali PTU S.A. zajmuje stanowisko, w formie pisemnej, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.
5. Ubezpieczającemu, poszkodowanemu lub uprawionemu z umowy ubezpieczenia

przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń przed sądem, niezależnie od prawa żądania ponownego rozpatrzenia sprawy.

§ 19

Wejście OWU w życie

Niniejsze OWU zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu Nr 73/07 z dnia 1 października 2007 r. i wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2007 r.

Prezes Zarządu

Witold Kurzępa

Wiceprezes Zarządu

dr Władysław Wojciech Mogiński

Rozszerzenie zakresu terytorialnego ubezpieczenia poza terytorium Unii Europejskiej

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące wyrządzeniem szkody na osobie lub w mieniu poszkodowanego przez ubezpieczającego poza terytorium Unii Europejskiej.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje wypadków ubezpieczeniowych skutkujących powstaniem szkody na terytorium: Stanów Zjednoczonych oraz Kanady jak również podlegających jurysdykcji tych krajów.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC najemcy nieruchomości

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące szkodą polegającą na uszkodzeniu lub zniszczeniu nieruchomości i części składowych oddanych w użytkowanie osób objętych ubezpieczeniem na podstawie umowy najmu, dzierżawy albo innego pokrewnego stosunku prawnego.
2. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe we wszelkiego rodzaju gruntach,
  - 2) polegające na normalnym zużyciu w czasie trwania umowy,
  - 3) wynikające ze zmian w użytkowanych nieruchomościach, poczynionych wbrew ich przeznaczeniu lub postanowieniom umownym, jak również powstałe w nieruchomościach wykorzystywanych przez Ubezpieczającego w innym celu lub w inny sposób, niż to określono w umowie.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC najemcy ruchomości

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy ruchomych oddanych w użytkowanie osób objętych ubezpieczeniem na podstawie umowy najmu, dzierżawy albo innego pokrewnego stosunku prawnego.
2. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek utraty rzeczy ruchomej, nie będącej wynikiem jej uszkodzenia lub zniszczenia,
  - 2) polegające na normalnym zużyciu w czasie trwania umowy,
  - 3) powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez Ubezpieczającego bieżących napraw, przeglądów lub konserwacji, do których był zobowiązany w myśl obowiązujących przepisów lub podpisanej umowy,
  - 4) powstałe w ruchomościach wykorzystywanych przez ubezpieczającego w innym celu lub w inny sposób, niż to określono w umowie,
  - 5) powstałe w związku z udostępnieniem przez ubezpieczającego rzeczy, w całości lub w części, innemu podmiotowi.

Podlimit:

Franszyza reducyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC pracodawcy za wypadki przy pracy

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody na osobie, poniesionej przez pracownika ubezpieczającego, będącej następstwem wypadku przy pracy w rozumieniu ustawy z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2002r. Nr 199, poz. 1673 z późn. zm.), zwanej dalej Ustawą.
2. W przypadku szkody na osobie, PTU S.A. wypłaca odszkodowanie pomniejszone o wysokość świadczenia wypłaconego pracownikowi na podstawie Ustawy.
3. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek stanów chorobowych, które nie są związane z wypadkiem przy pracy, a w szczególności za szkody będące następstwem choroby zawodowej,
  - 2) powstałe wskutek kontaktu pracownika z azbestem, materiałami promieniotwórczymi, metalami ciężkimi lub substancjami ropopochodnymi.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za szkody w środkach transportu podczas prac ładunkowych

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody (zniszczenie lub uszkodzenie) w pojazdach mechanicznych, nie będących środkami transportu ubezpieczającego, podczas jakichkolwiek prac ładunkowych (załadunek lub rozładunek), wykonywanych przez ubezpieczającego.
2. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe we wszelkiego rodzaju ładunkach,
  - 2) wyrządzone przez osoby nieposiadające stosownych uprawnień lub przeszkolenia do wykonywania prac ładunkowych, o ile takie były wymagane.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za szkody powstałe w środowisku naturalnym

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody na osobie lub w mieniu, w tym koszty poniesione w celu usunięcia oraz neutralizacji substancji chemicznej, powstałe w związku z przedostaniem się substancji chemicznej do powietrza, wody lub gruntu.
2. PTU S.A. ponosi odpowiedzialność, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
  - 1) przyczyna przedostania się substancji chemicznej była nagła, nieprzewidywalna i niezależna do woli ubezpieczającego oraz osób objętych ubezpieczeniem,
  - 2) rozpoczęcie procesu przedostawania się substancji chemicznej miało miejsce w okresie ubezpieczenia,
  - 3) przedostawanie się substancji chemicznej w sposób pewny, nie budzący wątpliwości zostało stwierdzone w ciągu 72 godzin od chwili rozpoczęcia procesu przedostawania się substancji chemicznej,
  - 4) pierwsza szkoda na osobie lub w mieniu, będąca wynikiem przedostania się substancji chemicznej, nastąpiła w ciągu 72 godzin od chwili rozpoczęcia procesu przedostawania się substancji chemicznej.
3. Przez przedostawanie się substancji chemicznej do powietrza, wody lub gruntu rozumie się: emisję, rozrzućenie, rozpylenie, wyciek, wypompowanie, wylanie, opróżnienie, wytłoczenie, wyrzucenie, usunięcie, oraz inne formy uwolnienia substancji chemicznej do powietrza, wody lub gruntu.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC organizatora imprez

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają ochronę ubezpieczeniową na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe podczas trwania ubezpieczonej imprezy, skutkujące powstaniem szkody na osobie lub w mieniu.
2. Zakresem ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, objęte są również imprezy masowe w rozumieniu ustawy z dn. 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, zwanej dalej Ustawą (Dz. U. z 2005 r. nr 108, poz. 909), nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 17.12.2003r. (Dz.U. z 2003r. Nr 220, poz. 2179 z późn. zm.).
3. PTU S.A. ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe podczas trwania ubezpieczonej imprezy.
4. Ubezpieczający zobowiązany jest do przeprowadzenia imprezy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności przepisami o ochronie życia i zdrowia, o ochronie przeciwpożarowej, przepisami prawa budowlanego oraz o dozorze technicznym. W przypadku imprezy masowej, ubezpieczający obowiązany jest ponadto zachować środki bezpieczeństwa przewidziane w Ustawie, o której mowa w ust. 2.
5. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe poza miejscem imprezy, które zostało określone szczegółowo w umowie ubezpieczenia,
  - 2) wyrządzone przez osoby należące do służb ochrony lub kontroli,
  - 3) wyrządzone przez podwykonawców,
  - 4) wyrządzone wykonawcom biorącym udział w imprezie lub przez wykonawców biorących udział w imprezie,
  - 5) wyrządzone zawodnikom i sędziom uczestniczącym w imprezie,
  - 6) powstałe w wyniku przeprowadzania pokazu sztucznych ogni, fajerwerków lub innych pokazów pirotechnicznych oraz organizowaniem wyścigów,
  - 7) polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie pojazdów mechanicznych.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za podwykonawców ubezpieczającego

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody na osobie lub w mieniu poszkodowanego, wyrządzonej przez podwykonawców ubezpieczającego, działających w imieniu i na rzecz Ubezpieczającego, pod warunkiem, że powierzenie wykonania pracy, usługi lub innych czynności zostało dokonane przez ubezpieczającego w zakresie działalności zgłoszonej do ubezpieczenia.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje roszczeń ubezpieczającego wobec podwykonawców ani podwykonawców wobec ubezpieczającego.
3. Po wypłacie świadczenia PTU S.A nie jest uprawnione do występowania z roszczeniem regresowym do podwykonawcy ubezpieczającego.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za szkody w mieniu przejętym w celu wykonania usługi

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody w mieniu poszkodowanego (w czasie od chwili przyjęcia mienia do chwili jego wydania przez Ubezpieczającego) przekazanym ubezpieczającemu w celu wykonania naprawy, obróbki, czyszczenia lub innych podobnych usług, w ramach prowadzonej przez niego działalności zgłoszonej do ubezpieczenia.
2. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w mieniu, z którego ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze, wykorzystywanym bezpośrednio w celu prowadzenia ubezpieczonej działalności,
  - 2) w związku z utratą mienia niewynikającą z jego zniszczenia lub uszkodzenia,
  - 3) w pojazdach mechanicznych, ich wyposażeniu albo w rzeczach w nich pozostawionych,
  - 4) wskutek wydania mienia osobie nieuprawnionej.

Podlimit:

Franszyza reducyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC wzajemnej

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody na osobie lub w mieniu podmiotów objętych umową ubezpieczenia.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie roszczenia pomiędzy podmiotami wyszczególnionymi w załączniku do dokumentu ubezpieczenia lub w innym dokumencie, na podstawie którego PTU S.A. udzieliło ochrony ubezpieczeniowej.
3. PTU S.A. nie ponosi odpowiedzialności szkody, wyrządzone pracownikom przez pracodawcę oraz za szkody wyrządzone pracodawcy przez pracowników, bez względu na formę prawną zatrudnienia.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za szkody wyrządzone w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy przechowania rzeczy ruchomych

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe mające miejsce w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody w mieniu poszkodowanego, wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przechowania rzeczy ruchomych.
2. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w związku ze zniszczeniem dokumentów, planów, zbiorów i kolekcji, dzieł sztuki oraz środków pieniężnych,
  - 2) powstałe wskutek kradzieży zwykłej, tzn. bez śladów włamania oraz bez użycia środków przemocy,
  - 3) powstałe na skutek wydania rzeczy oddanej na przechowanie osobie do tego nieuprawnionej,
  - 4) powstałe w pojazdach mechanicznych.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC przedsiębiorcy budowlanego

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody na osobie lub w mieniu poszkodowanego, wyrządzonej przez ubezpieczającego w związku z prowadzeniem robót budowlano – montażowych.
2. Pod pojęciem „robót budowlano – montażowych” rozumie się:
  - 1) wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę,
  - 2) rozbudowę i nadbudowę obiektu budowlanego,
  - 3) prace polegające na przebudowie, montażu lub remoncie obiektu budowlanego.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody w przewodach, kablach, rurach podziemnych lub innych obiektach podziemnych pod warunkiem, iż przed rozpoczęciem robót ubezpieczający uzyskał u kompetentnych władz informacje oraz zgromadził stosowne dokumenty o położeniu tych obiektów pod ziemią; brak spełnienia niniejszego warunku skutkuje brakiem odpowiedzialności PTU S.A. za powstałą szkodę.
4. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody :
  - 1) wynikające z nieprzestrzegania przepisów techniczno – budowlanych, przepisów wykonywania robót niezgodnie z dokumentacją techniczną, w tym dokumentacją techniczno – ruchową,
  - 2) wyrządzone przez osoby nieposiadające stosownych uprawnień, kwalifikacji lub przeszkolenia do wykonywania robót objętych zakresem ubezpieczenia,
  - 3) powstałe wskutek prowadzenia robót bez pozwolenia na budowę lub innych wymaganych zezwoleń,
  - 4) spowodowane złym stanem technicznym sprzętu i urządzeń, wykorzystywanych przez ubezpieczającego lub za których konserwację i przegląd ponosi odpowiedzialność ubezpieczający albo wynikające z wykorzystania sprzętu i urządzeń o parametrach niewłaściwych ze względu na wymogi techniczne lub technologiczne,
  - 5) związane z użyciem wyrobów budowlanych niedopuszczonych do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie lub niedopuszczonych do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym,
  - 6) wyrządzone przez podmiot projektujący i jednocześnie realizujący projekt budowlany (wykonawstwo),
  - 7) wyrządzone przez wibracje, bądź usunięcie lub osłabienie elementów nośnych,
  - 8) wynikające z nieuzasadnionego opóźnienia w usunięciu awarii,
  - 9) związane z utratą, zniszczeniem lub zaginięciem dokumentacji budowy lub dokumentacji powykonawczej powierzonej ubezpieczającemu w związku z wykonywanymi robotami.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC zarządcy drogi publicznej

1. Zachowując postanowienia OWU, PTU S.A. obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną podmiotu sprawującego funkcję zarządcy drogi publicznej.
2. Przez użyte w treści niniejszej Klauzuli pojęcia należy rozumieć:
  - 1) ubezpieczony – organ administracji rządowej lub jednostki samorządu terytorialnego wykonujący zadania zarządcy drogi, do którego właściwości należą sprawy z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogi, stosownie do zapisów ustawy o drogach publicznych z dnia 21.03.1985r. (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838, z późn. zm.), tj.:
    - a) Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad – w odniesieniu do dróg krajowych,
    - b) zarząd województwa – w odniesieniu do dróg wojewódzkich,
    - c) zarząd powiatu – w odniesieniu do dróg powiatowych,
    - d) wójt, burmistrz, prezydent miasta – w odniesieniu do dróg gminnych,
    - e) jednostka organizacyjna utworzona przez sejmik województwa, radę powiatu lub radę gminy – w celu pomocy podmiotom określonym w pkt b), c) lub d),
  - 2) zarządzanie drogą publiczną – działalność ubezpieczonego mające na celu:
    - a) utrzymanie nawierzchni dróg, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą,
      - b) przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz prac promowych,
      - c) wykonywanie robót interwencyjnych, zabezpieczających,
      - d) utrzymywanie zieleni przydrożnej.
3. PTU S.A. obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia skutkujące powstaniem szkody na osobie lub w mieniu wyrządzoną poszkodowanemu będącemu użytkownikiem drogi publicznej, wskutek nienależytego zarządzania drogą publiczną przez ubezpieczonego.
4. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie odpowiada również za szkody:
  - 1) powstałe wskutek naruszenia przez poszkodowanego przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym z dnia 20.06.1997 r. (Dz. U. z 2003r. Nr 58, poz. 515 z późn. zm.),
  - 2) będące skutkiem gołoledzi i lodowicy oraz oblodzenia jezdni, przy czym pod tymi pojęciami należy rozumieć:
    - a) gołoledź i lodowica – śliskość nawierzchni powstała wskutek wystąpienia warunków atmosferycznych, na które składa się ujemna temperatura nawierzchni (przy nawierzchni od ok. 1°C do minus 9°C), temperatura powietrza od 1°C do - 6 °C oraz wilgotność powietrza większa niż 85%,
    - b) oblodzenie jezdni – pokrycie jezdni warstwą lodu lub śniegu, wynikające z niewłaściwego zimowego utrzymania drogi,

- 4) spowodowane rozlaniem przez pojazdy płynów lub smarów powodujących śliskość nawierzchni,
  - 5) wyrządzone przez pracowników ubezpieczonego nieposiadających wymaganych prawem uprawnień, kwalifikacji lub przeszkolenia do wykonywania robót objętych zakresem ubezpieczenia,
  - 6) wynikające z niewłaściwego zabezpieczenia wykonywanych robót drogowych, jak również powstałe w związku z wykonywaniem robót drogowych przez podmiot inny niż ubezpieczony,
  - 7) z tytułu jakichkolwiek szkód w przewodach, instalacjach, rurach podziemnych lub w innych obiektach podziemnych oraz za szkody następcze będące ich efektem.
5. W przypadku zaistnienia stanu faktycznego, w którym może dojść do powstania szkody, ubezpieczony zobowiązany jest do niezwłocznego:
    - 1) usunięcia zagrożenia powstania szkody i zabezpieczenia pasa drogowego, w tym oczyszczenia jezdni,
    - 2) odpowiedniego oznakowania lub zamknięcia dla ruchu pasa drogowego oraz do podjęcia innych czynności zabezpieczających, zgodnie z obowiązkami i zakresem działania, wynikającym z obowiązujących przepisów.
  6. W razie powstania stanu faktycznego określonego w ust. 5, ubezpieczony zobowiązany jest do usunięcia zagrożenia powstania szkody i zabezpieczenia pasa drogowego niezwłocznie, nie później niż w ciągu 12 godzin od chwili wystąpienia ww. okoliczności.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC wspólnoty mieszkaniowej

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody na osobie lub w mieniu uszkodowanego w związku z posiadaniem i użytkowaniem mienia przez wspólnotę mieszkaniową, czyli ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości zgodnie z ustawą z dn. 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. nr 80 z 2000 roku poz 903 z późn. zm.).
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody na osobie lub w mieniu związane z posiadaniem i użytkowaniem części wspólnych nieruchomości, przez które należy rozumieć w szczególności:
  - 1) budynki oraz wszelkie pomieszczenia przynależne (piwnice, garaże, suszarnie, wózkownie, „rowerownie” oraz wszelkiego rodzaju schowki niesłużące do celów mieszkalnych ani usługowych)
  - 2) parkingi znajdujące się na terenie nieruchomości z wyłączeniem kradzieży i rabunku zaparkowanego pojazdu,
  - 3) patio stanowiącego część nieruchomości z włączeniem placu zabaw.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są ponadto szkody:
  - 1) na osobie i w mieniu wyrażone członkom wspólnoty w związku z posiadaniem i użytkowaniem części wspólnej nieruchomości,
  - 2) w mieniu spowodowane zmianą poziomu napięcia roboczego ponad normę w sieci elektrycznej wskutek przerwania przewodu neutralnego wynikające z działania lub zaniechania ubezpieczającego.
4. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie odpowiada również za szkody:
  - 1) wyrządzone przez podwykonawców ubezpieczającego,
  - 2) w związku z posiadaniem i użytkowaniem samodzielnego lokalu mieszkalnego przez członka wspólnoty mieszkaniowej.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

_____
Podpis i pieczęć ubezpieczającego

_____
Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za szkody powstałe w związku z połączeniem produktu wadliwego z innym produktem

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczającego na wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia, skutkujące powstaniem szkody w produkcie finalnym wskutek połączenia lub zmieszania produktu wadliwego dostarczonego poszkodowanemu przez ubezpieczającego z innymi produktami w celu wytworzenia produktu finalnego.
2. PTU S.A. ponosi odpowiedzialność za:
  - 1) poniesione przez poszkodowanego straty wynikłe z utraty wartości rzeczy połączonych lub zmieszanych z wadliwym produktem,
  - 2) koszty powstałe w wyniku usunięcia wady z produktu finalnego,
  - 3) szkody poniesione przez poszkodowanego w wyniku utraty wartości produktu końcowego i konieczności sprzedaży go po obniżonej cenie; koszty pokrywane z tego tytułu obliczane będą jako stosunek wartości wadliwego produktu do wartości rynkowej produktu wolnego od wad,
  - 4) koszty zniszczenia lub utylizacji wadliwego produktu,
  - 5) utracone korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć gdyby produkt finalny nie był wadliwy,
  - 6) koszty powstałe w związku z opóźnieniami Poszkodowanego, spowodowane wadliwością produktu finalnego,
  - 7) szkody wynikłe z innej przyczyny niż wadliwość dostarczonego produktu.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za koszty usunięcia produktu wadliwego i zastąpienia go produktem wolnym od wad

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczającego na wypadki ubezpieczeniowe mające miejsce w okresie ubezpieczenia skutkujące koniecznością poniesienia kosztów przez ubezpieczającego, powstałe w wyniku usunięcia produktu wadliwego i zastąpienia go produktem wolnym od wad.
2. Ochroną ubezpieczeniową są objęte koszty poniesione w celu usunięcia wadliwego produktu w tym koszty poszukiwania wadliwego produktu oraz koszty poniesione w celu zamontowania, położenia lub zamocowania produktu wolnego od wad, z wyłączeniem kosztów zakupu tego produktu.
3. PTU S.A. obejmuje ochroną ubezpieczeniową:
  - 1) szkody w rzeczy, której produkt jest częścią,
  - 2) koszty podania do publicznej wiadomości ostrzeżeń o produkcie,
  - 3) koszty badań zleconych przez organ nadzoru w celu określenia zagrożeń związanych z produktem,
  - 4) koszty dotarcia do osób władających produktem,
  - 5) koszty poniesione przez osoby trzecie w celu usunięcia, demontażu, wyjęcia lub oczyszczenia produktu.
4. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 OWU, PTU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za:
  - 1) koszty związane z dostawą produktu niewadliwego w celu zastąpienia produktu wadliwego, łącznie z kosztami transportu,
  - 2) koszty poniesione przez ubezpieczającego, który samodzielnie usunął, zdemontował, wyjął lub oczyścił produkt, lub gdy zlecił to na własny rachunek bez uzyskania zgody PTU S.A.,
  - 3) szkody spowodowane niestosowaniem się przez poszkodowanego do zaleceń ubezpieczającego umieszczonych na produkcie a dotyczących parametrów bezpieczeństwa produktu,
  - 4) szkody spowodowane przez naruszenie przez ubezpieczającego zasad kontroli jakości w procesie produkcji,
  - 5) szkody spowodowane użyciem przez ubezpieczającego do produkcji materiałów lub komponentów, których użycie jest prawnie zakazane,
  - 6) szkody spowodowane niedostosowaniem się przez ubezpieczającego do żądań i decyzji organu nadzoru.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

Ubezpieczenie OC za czyste straty finansowe

1. Zachowując pozostałe postanowienia OWU, strony rozszerzają odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczającego na wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia, polegające na powstaniu czystej straty finansowej.
2. Przez czystą stratę finansową należy rozumieć stratę finansową poniesioną przez poszkodowanego niewynikającą ze szkody na osobie ani ze szkody na mieniu
3. PTU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za czyste straty finansowe wynikające:
  - 1) z wprowadzenia do obrotu produktu wadliwego oraz wadliwie wykonanych prac i usług,
  - 2) z działalności doradczej, kontrolnej,
  - 3) z działań związanych z transakcjami kredytowymi, ubezpieczeniowymi, leasingowymi,
  - 4) z wszelkiego rodzaju płatnościami oraz jakkolwiek formą przywłaszczenia,
  - 5) z naruszenia gospodarczych praw ochronnych i praw autorskich (np. naruszenia prawa patentowego, uchybienia dotyczącego działań konkurencyjnych i reklamowych),
- 6) z niedotrzymania terminów, kosztorysów wstępnych i innych kosztorysów,
- 7) z udzielonych porad, zaleceń lub instrukcji przekazanych powiązanim kapitałowo przedsiębiorstwom; to samo dotyczy odpowiednich zaniechań, jak również błędnych lub zaniechanych czynności kontrolnych,
- 8) z czynności podejmowanych w związku z:
  - opracowywaniem danych,
  - racjonalizacją,
  - automatyzacją,
- 9) z naruszenia przepisów zawartych w ustawach o ochronie danych,
- 10) z naruszenia praw licencyjnych,
- 11) z niewłaściwego użycia oprogramowania.

Podlimit:

Franszyza redukcyjna:

Podpis i pieczęć ubezpieczającego

Podpis i pieczęć przedstawiciela PTU S.A.

